Universitat Autònoma de Barcelona

2020/2021

Història i Gènere a l'Antiguitat

Codi: 100369
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	0
2500241 Arqueologia	OT	4	0
2500501 Història	OT	4	0
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Agnès García Ventura
Correu electrònic: Agnes.Garcia.Ventura@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Agnès García Ventura

Prerequisits

Cap

Objectius

El principal objectiu de l'assignatura és el de situar el gènere al mateix nivell que altres variables com l'estatus socioeconòmic o l'etnicitat a l'hora d'explicar la configuració social de les quatre grans civilitzacions del món antic (Mesopotàmia, Egipte, Grècia i Roma). En acabar l'assignatura, l'alumnat haurà de ser capaç d'explicar aquestes civilitzacions a partir del concepte treballat a classe de la interseccionalitat.

Competències

Història

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Ciències de l'Antiguitat

- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de larqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Aprendre de manera autònoma.
2. Avaluar i resoldre críticament problemàtiques històriques pròpies de la història del gènere
3. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.
4. Identificar el context en que s'inscriuen els processos històrics
5. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
6. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
7. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
8. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
9. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
10. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
11. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
12. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.

Continguts

Al llarg de l'assignatura es desenvoluparan cinc grans blocs. Els blocs 2 a 5 tindran una estructura similar articulada a partir de blocs temàtics que s'adaptaran a les peculiaritats de les fonts i de les tradicions d'estudi de cada àmbit permetent, alhora, una comparativa entre les diferents realitats que analitzarem durant el curs. En tots els casos s'oferirà tant una aproximació a partir de fonts primàries com a partir de la lectura crítica de fonts secundàries.

Tema 1. Tendències historiogràfiques en l'estudi del gènere a l'antiguitat.

Tema 2. Mesopotàmia: introducció (geografia, cronologia i fonts) / imatge de les dones als textos literaris (estereotips i ideals) / dones de les elits / context legal i justícia / treball (maternitat(s) i producció) / sexualitat / vellesa i infància.

Tema 3. Egipte: introducció (geografia, cronologia i fonts) / la construcció dels rols de gènere als textos literaris (estereotips i ideals) / dones de les elits / context legal i justícia / treball (maternitat(s) i producció) / sexualitat / vellesa i infància.

Tema 4. Egeu: introducció (geografia, cronologia i fonts) / les elits amb perspectiva de gènere ("homosexualitat" masculina, dones i culte) / treball (maternitat(s), domesticitat, treball *versus* oci) / la segregació sexual dels espais a debat / vellesa i infància. En aquest bloc es tractaran la Creta minoica, el periode micènic, la Grècia arcaica i clàssica.

Tema 5. Península Itàlica: introducció (geografia, cronologia i fonts) / estereotips de gènere als epitafis / espais i gènere / treball (maternitat(s), prostitució, producció) / dones de les elits (culte i vidapolítica) / context

legal i justícia / vellesa i infància. Aquest bloc es dedicarà fonamentalment a Roma, però també comptarà amb una secció dedicada a Etrúria.

Per descomptat, i com no podria ser d'una altra forma en aquesta assignatura, el contingut de la mateixa serà especialment sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere.

Metodologia

La metodologia docent de l'assignatura incorpora tres tipus d'activitat:

(1) Classes teòriques

(2) Seminaris. Al llarg del curs es programaran dos seminaris impartits per persones expertes en estudis de gènere aplicats al món antic. Si no fos possible per qüestions logístiques, es visionarien dues conferències disponibles a la xarxa que serien equivalents.

(3) Pràctiques d'Aula: les classes teòriques es combinaran amb sessions pràctiques on es posarà en comú treball amb fonts primàries i debat sobre alguns temes que vinculen passat i present, sempre amb perspectiva de gènere.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials	88,5	3,54	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Pràctiques d'aula, resolució d'exercicis	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Seminaris	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura consta de tres activitats: dos comentaris de fonts primàries i un examen o exposició oral:

- Primer comentari (30% de la nota final)
- Segon comentari (35% de la nota final)
- Examen escrit / oral (35%)

Després de la publicació de les qualificacions de cadascuna de les tres activitats s'establirà un calendari de revisió de les qualificacions per a l'alumnat.

L'única activitat d'avaluació recuperable és l'examen o exposició oral que s'efectuarà a final de curs. S'assignarà dia i hora per a la prova escrita o oral del grup o de cada alumne/a. Aquesta prova es durà a terme presencialment o bé telemàticament, en un format o altre, en funció de les possibilitats i de les normatives vigents en el moment de tancament del curs.

L'alumnat serà qualificat com a "No avaluable" i no podrà presentar-se a recuperació si la nota mínima del conjunt de l'Avaluació continuada és de 4 o inferior.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen escrit / oral	35%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5, 7, 10, 11
Primer comentari	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Segon comentari	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

Durant el curs es facilitaran lectures específiques i es donaran orientacions sobre revistes i publicacions periòdiques on es discuteixen alguns dels temes concrets que es tractaran. A continuació recollim alguns dels volums que poden ajudar a l'alumnat a dotar de més context o aprofundir en cadascun dels quatre àmbits (Mesopotàmia, Egipte, Egeu, Roma) que es treballaran en els diferents blocs. Donades les característiques del curs, no hi ha un manual que es pugui prendre com a referència.

Budin, S. L. / Turfa, J. M. (eds.) 2016: *Women in Antiquity*, Oxon / New York.

Cantarella, E. 1991: *La mujer romana*, Santiago de Compostela.

Cenerini, F. 2009: *La donna romana: modelli e realtà*, Bologna.

Chavalas, M. 2014: *Women in the Ancient Near East*, Oxon / New York.

Graves-Brown, C. 2010: *Dancing for Hathor. Women in Ancient Egypt*, London / New York.

Iriarte, A. 2002: *De amazonas a ciudadanos. Pretexto ginecocrático y patriarcado en la Grecia antigua*, Madrid.

James, S. L. / Dillon, S. (ed.) 2012: *A companion to women in the ancient world*, Blackwell.

Justel, J. J. / Garcia, A. (eds.) 2018: *Las mujeres en el Oriente cuneiforme*, Alcalá de Henares.

Loraux, N. 2004: *Las experiencias de Tiresias (Lo masculino y lo femenino en el mundo griego)*, Barcelona.

Molas, D. (ed.), 2002: *Vivir en femenino. Estudio de mujeres en la antigüedad*, Barcelona.

Molas, D. (ed.), 2007: *Violencia deliberada: las raíces de la violencia patriarcal*, Madrid.

Mossé, C. 1994: *La mujer en la Grecia clásica*, Madrid.

Picazo, M. 2008: *Alguien se acordará de nosotras. Mujeres en la ciudad griega antigua*, Barcelona.

Pomeroy, S. 1987: *Diosas, rameras, esposas y esclavas*, Madrid.

Robins, G. 1996: *Las mujeres en el antiguo Egipto*, Madrid.

Stol, M. 2016: *Women in the Ancient Near East*, Berlin.